

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère

Mogvntiæ, 1617

Cap. 20. De incompatibilitate beneficiorum,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78332](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78332)

taere: iuxta illud in cap. Non potest, De præbendis in 6. Quod cum à Sede Apostolica de beneficio protidetur alicui, qui cognoscitur iam aliud habere, non censetur cum ipso dispensatum, vt cum secundo, retineat primum. Vnde infert Nauarrus aperte decipi eum, qui post acceptam aliquam dignitatem, quæ iudicio prudentis, & timentis Deum, est ei ad deceter viuendum sufficiens, procurat omni studio, aliquot alia simplicia beneficia sibi conferri, quibus magis affluat: nam id repugnat decreto Concilij Tridentini sess. 24. cap. 17. De reform. Cui adeo recenti, Papam derogare velle non est facile credendum, præsertim cum, in tali procuracione difficile sit abesse detestandum affectum auaritia, vel ambitionis.

CAPVT XX.

De incompatibilitate beneficiorum.

SVMMARIVM.

- 291. *Que dicantur beneficia incompatibilia, ac in particulari de Episcopatu.*
- 292. *De dignitatibus Episcopatu inferioribus.*
- 293. *De beneficio curato, & beneficio simplici residentiam requirentem.*
- 294. *De beneficio simplici non requirentem residentiam.*
- 295. *De vicariatu, & coadiutorio, & alio officio ad tempus.*
- 296. *De incompatibili ex conditione adiuncta.*

291. **I**LLA beneficia in iure Canonico dicuntur proprie incompatibilia, quorum vni ex obligatione eiusdem iuris renuntiandum est ad consecutionem alterius. Contingit autem incompatibilia esse, vel simpliciter, vel ex conditione adiuncta. Simpliciter vero incompatibilis est, primo dignitas cum alia dignitate, aut cum beneficio curato, aliove residentiam requirentem; iuxta cap. Quia nonnulli, De Clericis non resident. Itaque Episcopatus incompatibilis est cum alio Episcopatu, alia dignitate, alio beneficio curato, & quocumque residentiam requirentem. Imo cum quis in Episcopum electus, confirmatus, & consecratus, pacificam obtinet possessionem; omnia beneficia quæ habet vacant: potestque collator ea statim conferre, iuxta cap. Cum in cunctis, §. Cum vero, De electione: vbi doctores id communiter dicere notat Gigas in tract. *De pensionibus, quest. 56.* Addens idem de promotio ad abbatiam dicendum esse: nempe beneficia ipsius vacare post adeptam pacificam possessionem abbatie. Imo tam ipsum, quam Episcopum priuari, vt beneficio, sic & pensionibus, quæ in resignatione aliquorum suorum beneficiorum fuerint ipsi assignatæ, tanquam tenentibus locum eorumdem beneficiorum.

Idemque etiam de promotio ad Cardinalatum sentiendum esse, merito videri potest: sed totum id pendet ex dispositione Papæ, qui cum tali plerumque dispensat, vt possit dignitates Ecclesiasticas regulares, vel seculares habere in commendam, vel administrationem perpetuam. Cuius dispensationis iustæ causæ esse possunt: tum alia, tum dignitas tituli quo qui insigniuntur in omnibus Papæ assistunt ex officio, tanquam consiliarij, & coadiutores ipsius, conuenientes cum eo in vnum consistorium: & vnum collegium efficientes cum eo; vt consilio, peritia, ingenio, industria, ministerio, & opera illorum vs utatur. Accedit quod mores huius seculi ferant, vt Cardinalis non habens redditus suo statui, & dignitati competentes, nec habeat multum auctoritatis: cui incommode ex bonis Ecclesiarum providere non est à ratione alienum: cum Cardinales sint in seruitio totius Ecclesiæ: & possint absentes curare ne particulares Ecclesiæ, quarum bona capiunt, inde patiantur detrimentum.

292. Secundo, iuxta cap. De multa, titul. De præbendis, abbatie, prioratus siue regulares, siue seculares, personatus, præposituræ, decanatus, Archidiaconatus, cæteraque officia, & administrationes perpetuæ, quæ dignitatem habent annexam, incompatibiles sunt cum alia abbatia, vel prioratu, vel quocumque alio beneficio curato aut dignitate: ita vt vacet ipso facto beneficium, cum aliud ei in-

compatibile simul accipitur pacifice possideretur: & nisi illud, sic vacans statim dimitatur in præsentia alicuius personæ publicæ, is qui illud retinet, ipso facto priuatur & eo, & secundo adeptio: fitque inhabilis ad sacros Ordines, & ad quæcumque alia beneficia, per Extrauag. communem, Execrabilis, De præbendis, §. Qui vero.

Tertio iuxta Clementinam vltimam De præbendis dignitas est incompatibilis cum Canonicatu, aut quocumque alio beneficio residentiam requirentem, siue in eadem Ecclesia, siue in diuersis. Ad quam incompatibilitatem Concil. Trident. sess. 7. cap. 4. De reform. extendit penam citati capituli, De multa: decernens ipsum habere vim non solum in beneficiis curatis, sed etiam in quibuscumque alius secundum ius incompatibilibus: qualia sunt ea quorum iam meminimus. Aduerte autem consuetudinem, quæ seruatur alicubi, & est frequens in Ecclesijs Gallie, vt in eadem Ecclesia, dignitas sit canonicatus, non reprobari à iure: vt ex cap. 1. De consuetudine in 6. & ex cap. Quia sepe, De præbendis eodem libro, potest intelligi: sicut illa reprobat in eodem cap. 1. tanquam corruptela, quæ vnus simul habet duas diuersas dignitates, aut cum dignitate personatum, aut aliud officium perpetuum, quod sit beneficium.

293. Quarto, omne beneficium curatum est incompatibile cum alio beneficio curato, iuxta cap. Quia in tantum, De præbendis: itemque cum dignitate, vel personatu, vel officio perpetuo, vel administratione perpetua: ita vt in hoc incompatibilitatis modo, perinde ac in præcedentibus, prius beneficium incompatibile vacet per ademptionem posterioris, iuxta cap. De multa, tit. De præbendis, & cit. Extrauag. Execrabilis, eodem titulo. Aduerte vero, quod hic de beneficio curato dicitur, intelligendum esse pariter de Parochiali Vicaria perpetua, ex cap. 2. De officio Vicarij, & ex Clement. vnica eod. titulo.

Quinto, omne beneficium simplex residentiam requirens, qualis est omnis Canonicatus, & portio Ecclesiæ cathedralis, aut collegiata, incompatibile est cum alio simili, & cum beneficio curato, ac cum dignitate, nam ipsum quoque personalem præsentiam beneficiarij exigit: quam idem nequit simul exhibere in diuersis locis. Id ipsum autem beneficium simplex, per alterius incompatibilis ademptionem vacare, consequens est ex eo, quod in Concilio Trident. sess. 7. cap. 4. & sess. 24. cap. 17. de reform. pœna antecitati capituli De multa, extendatur ad omnia beneficia de iure communi incompatibilia: de quorum numero sunt simplicia requirentia residentiam.

294. Sexto, nullum beneficium simplex, quod residentiam non requirit, est incompatibile cum alio similiter simplici, iuxta cõmunem opinionem. Et probatur quia incompatibilia beneficia dicuntur, quædo primum illorum post ademptionem secundi, & pacificam possessionem illius, vacat ipso iure: vel saltem per Iudicis officium, aut sententiam vacare potest, aut debet: seu, quod idem est, quia potest illo beneficio per iudicem priuari is, qui obtinet pacificeque possidet secundum. Iam cum quis obtinet secundum beneficium simplex non requirens residentiam, prius eiusdem rationis non vacat, nec per Iudicis officium, aut sententiam vacare debet de iure Canonico, quod nihil tale statuit.

Si obiciatur: quando vnum tale beneficium simplex sufficiens est ad honestam beneficiarij sustentationem: illud non posse simul haberi cum alio, quia pluralitas in beneficiis est contra ius naturale, quando vnum sufficit: vt iuxta communioem sententiam proposuimus in precedenti numero 280. Responderetur, inde quidem sequi, quoad ius naturale, & forum conscientie talem pluralitatem, nisi interueniat legitima dispensatio, damnabilem esse: non autem quod ea sit cum incompatibilitate, quæ ex iure Canonico puniri possit, & debeat in foro exteriori. Est enim ius Canonicum in cæteris beneficiis, quæ incompatibilia diximus, non permittat pluralitatem absq; Superioris dispensatione, vel iuris concessione, sed modo supradicto puniat in foro exteriori: pluralitatem tamè in beneficiis simplicibus non requirentibus residentiam, non punit similiter; sed Deo puniendum reliquit. Vnde

pluralitas ipsa quando vnum sufficit, illicita quidem est in illis, utpote contraria iuri naturali secundum probabilior opinionem: non est tamen iure Canonico irrita, aut irritanda in foro exteriori: quia non punitur ab Ecclesia, sed conscientia cuiusque relinquitur puniendae a Deo: quo fit vt ea non censetur habere coniunctam incompatibilitatem, de qua agimus.

Si obiicias secundo, omne beneficium quantumcumque simplex, & exiguum sit, requirere residentiam, iuxta cap. Sanctorum. distinct. 70. & cap. Conquerente. De Clericis non residen. beneficia autem requirentia residentiam, esse incompatibilia. Respondetur, ei iuri derogatum esse consuetudine quoad beneficia simplicia, quae seruitoria dicuntur. Talia enim ideo residentiam non requirunt, quod vniuersali consuetudine receptum sit, vt in eis continue seruiatur per substitutos Vicarios; secus quam in canonicatibus, & portionibus, in quibus vsus nunquam obtinuit, vt contra Canones seruiatur in eis continue per substitutos Vicarios.

Septimo, Nullum beneficium praestimoniale, aut Capellania simplex (simplicem dico ad differentiam Capellaniarum maiorum, quae in quibusdam Ecclesiis Cathedralibus, aut collegiatis, vsu obtinent nomen, & praerogatiuam dignitatis) aut aliud simplex seruitorium, est incompatible cum alio beneficio simplici residentiam requirente, aut etiam curato, aut dignitate. Nam talis pluralitas non est ipso iure Canonico irrita, nec irritanda in foro exteriori: sed solum iuxta antedicta, cum vnum talium beneficiorum fuerit beneficiario sufficiens, relinquitur in foro conscientiae auctoritate Dei puniendae, aut renocandae. Aduerte tamen si ex statuto, vel fundatione, Capellania aliqua simplex, aut aliud beneficium seruitorium exigeret residentiam, de eo in hac re esset eadem ratio, ac de alio quod ex iure residentiam ipsam requirit: quia vt iuri, sic tali statuto, aut fundationi satisfaciendum est ex obligatione.

295. Octauo, Nullus vicariatus ad tempus, aut coadiutoria ad tempus, aut officium Ecclesiasticum ad tempus, incompatibilitatem habet cum aliquo beneficio Ecclesiastico, etiamsi curatum sit, vel dignitas. Neque enim iure communi talis pluralitas est irrita, vel irritanda in foro exteriori. Adde quod in eo non fit pluralitas beneficiorum: quod quidem officium datum ad tempus, etiamsi exigit residentiam, non est beneficium: cum ad beneficii rationem pertineat vt detur ad totam vitam. Vnde intelligitur quod Panorm. habet ad cap. De multa tit. De praebendis, num. 23. Vicariatum Vicarij generalis Episcopi, non esse beneficium, cum de se non sit ad vitam, sed ad beneplacitum Episcopi: ideoque non esse incompatibilem cum aliis beneficiis. Nec obstat quod dignitatem habeat, quoniam ea non est propria, sed aliena, puta Episcopi. Intelligitur etiam non esse contra canones, si aliqui habentes beneficium curatum, sint ad tempus visitatores, prouisores, aut economi ab Episcopo constituti, quamquam in foro conscientiae prouidendum est, ne Ecclesia, aut Parochiani damnum, aut scandalum patiantur: sed vt illis sufficienter per substitutos ad idem tempus consulatur.

296. Quod attinet ad incompatibilitatem ex conditione adiuncta: notandum est, quod talis conditio possit esse vel loci, vel personae: loci quidem, quia iure Canonico sub eodem titulo, id est, in eadem Ecclesia non possunt ab vno haberi duo beneficia siue requirentia, siue non requirentia residentiam, prout intelligitur ex cap. De multa, tit. De praebendis, §. Is quoque, in fine, & ex cap. Literas, De concess. praebende.

Dubitatio autem est, de qua in vtramque partem auctores Azor refert in 2. par. Moral. Institut. lib. 6. cap. 11. quest. 2. An istud sit verum non tantum de duobus similibus, vt de duobus canonicatibus, duobus dignitatibus, duobus beneficiis seruitoriis: sed etiam de dissimilibus, vt de vno Canonicatu, & vna portione, vna dignitate, & vna Capellania; vno beneficio curato, & vno beneficio simplici. Affirmantem vero idem Azor merito indicat probabilior: quia ratio prohibitionis eiusmodi, perinde cernitur in beneficiis dissimilibus, ac in similibus: parque aequitatis ratio,

patia iura suadere videatur; iuxta citata in glossa ad cap. Dudum, 2. De electione, verbo, Idem de personatibus. Tenentium autem partem negantem ipse Azor sic mentem interpretatur, vt existimet solum docuisse, consuetudine introducti posse, vt quis sub eodem titulo habeat quidem duo beneficia dissimilia, non tamen duo similia: tanquam magis absotum scilicet, & de quo populus offendatur facilius, tanquam de accumulatione auara aut ambitiosa.

Potest quoque eadem conditio esse personae; quia in Religioso incompatibilia sunt plura beneficia: siue sint prioratus, siue Abbatiae; siue curam animarum habeant, siue non: siue sint beneficia manualia, siue perpetua; ipsaque iure primum vacat per ademptionem secundi, ex cap. Cum singula De praebendis in 6. & Clement. Quia regularis, De supplenda Praelatorum negligentia, §. finali.

TITVLVS TERTIVS.

De amissione beneficiorum.

QUAE huc pertinent, ad 4. capita reuocantur, quorum primum est de extinctione. Secundum de vacatione. Tertium de renuntiatione. Quartum ac permutatione beneficiorum.

CAPVT XXI.

De extinctione beneficiorum.

SVMMARIVM.

- 297 De extinctione beneficii per illius siue sublationem, siue suppressionem.
 298 De eadem per vnionem, quae varia est.
 299 Qui sint, qui beneficia viue possunt.
 300 Debet vno beneficiorum fieri iusta de causa: & quae talis sit in vniuersum, & aliquot particulares.
 301 De vnione in fauorem personae.
 302 Diversi modi vnionis Episcopo illiciti.
 303 De dismembratione beneficii contingente tribus modis.

Beneficium extinguitur primo, cum omnino tollitur, quod fieri potest tum ratione aedificij, quando Ecclesia, aut alius pius locus rationem in praediuicium alterius Ecclesiae, vel p. j. loci: tunc enim quidquid aedificatum fuerit, demolendum est expensis aedificantis, ex cap. 1. & 2. De noui operis nuntiatione: irritumque redditur quidquid de Clericis ibi instituentis, aut rebus aliis eo pertinentibus ordinatum fuerit; redditibus eorum ad primum statum reuocatis, prout ex citato cap. 2. expressè habetur. Tum etiam ratione cultus diuini sublato, & dignitatis beneficii extinctae. Quae extinctione interueniente, beneficium censetur pariter extingui. Exemplum habetur ex cap. fin. 25. q. 2. in illis qui priuati fuerunt Episcopatu, eo quod Episcopum suum occidissent.

Extinguitur secundo beneficium per suppressionem: nempe, iuxta cap. Ex parte, De constitutionibus, iuncta glossa ad verbum Diminuti: quando inter Canonicos ex iusta causa numerus praebendarum minuitur, & vna, vel duae extinguuntur, vt fructus caeteris accrescant, accedente Summi Pontificis auctoritate, qui confirmet diminutionem illam: dummodo tamen Capitulum postea suppressam praebendam, vel dignitatem nulli conferat: quia ex tali collatione sequetur illius restitutio, iuxta cap. Cum accessissent, De constitutionibus. Causa autem potissima suppressendi beneficii, est diminutio fructuum tanta, vt non possint inde nutrir Clerici, iuxta cap. finale, De verborum signific. Ad quod facit etiam, quod in Ecclesia admitti non debeant plures, quam commode ex redditibus nutriri possint, ex cap. 1. & cap. Auctoritate, De institut.

Extinguitur tertio beneficium per vnionem: videlicet quando vna Ecclesia sic additur alteri, vt ex sua propria qualitate, induat qualitem beneficii, cui adiungitur, vt

in casu